

Namatek
True Education

www.namatek.com

Depreciation

آشنایی با ۴ روش اصلی
تعیین استهلاک دارایی

فهرست مطالب

۱. استهلاك چیست؟
۲. دلايل مستهلك شدن دارايي ها
۳. روش هاي تعيين استهلاك
۴. عوامل تعيين هزينه استهلاك چیست؟

احتمالا تا به حال زیاد شنیده اید که چیزی مستهلک شده باشد؛ اما ندانید که مفهوم دقیق استهلاک چیست؟ برای بشریت، اموال و دارایی ها همیشه مهم بوده و هست؛ اما همین اموال و دارایی ها با گذشت زمان دچار فرسایش و کهنگی ناشی از استفاده از آن ها می شوند و به مرور زمان فایده خود را از دست می دهند. در نتیجه در یک قیمت خاصی نمی مانند و تغییر می کنند.

از مباحث مهم و کاربردی در دنیای حسابداری که دارای نقش اساسی در تعیین ارزش دارایی ها می باشد، استهلاک را می توان نام برد. امروز قصد داریم شما را به طور کامل با مفهوم این واژه آشنا کنیم. پس در ادامه با ما همراه باشید.

#۱ استهلاک چیست؟

دارایی ها طبق اصول حسابداری، در دفاتر بر اساس ارزش دفتری آن ها ثبت می گردند؛ اما ارزش دفتری دارایی ها ثابت نیست و ممکن است کاهش یابد که به آن استهلاک پذیری می گویند. به عبارت دیگر می توان گفت با گذشت زمان یا تولید محصولات جدیدتر و مدرن تر در صورتی که ارزش یک کالا یا دارایی فیزیکی کاهش یابد به آن استهلاک (Depreciation) می گویند.

به طور کلی می توان دو تعریف برای استهلاک بیان کرد که عبارت اند از:

۱. تخصیص هزینه خرید یک دارایی به سال های کارکرد آن در طول عمر مفید دارایی: این تعریف نشان دهنده آن است که از ارزش یک دارایی در طول سال مالی چه مقدار مورد استفاده قرار گرفته است. طبق این مفهوم، تلاش بر آن است که هزینه کسب دارایی با درآمدهای به دست آمده از طریق آن دارایی مطابقت داده شود.

۲. کاهش ارزش دارایی ها به دلایل مختلف که عبارت اند از:

- فرسودگی ناشی از استفاده
- پوسیدگی و زنگ زدگی
- عدم کفایت و ناکارآمدی
- گذشت زمان و طی شدن عمر مفید
- تعویض زودتر از موعد به دلیل نایابی

به کاهش ارزش دارایی های واحد تجاری که در بالا ذکر شد، هزینه استهلاک و به مجموع این هزینه ها، استهلاک انباشته گفته می شود.

برای محاسبه استهلاک، هزینه اولیه دارایی مورد نظر را از ارزش بازیافتی آن کم کرده و بر سال های عمر مفید آن دارایی تقسیم می کنند. به عنوان مثال شرکتی یک پرینتر سه بعدی به ارزش ۱۲ میلیون تومان خریداری کرده و به مدت سه سال عمر مفید آن را تخمین می زند. در نتیجه ارزش این پرینتر به دلیل استهلاک هر سال کاهش می یابد و پس از سه سال ارزش تخمینی آن ۳۸۷۰۰۰۰ تومان می باشد.

#۲ دلایل مستهلک شدن دارایی ها

در بخش قبل متوجه شدیم که مفهوم استهلاک چیست. حال به دلایل به وجود آمدن استهلاک می پردازیم. دارایی ها به دو دلیل زیر مستهلک می شوند:

۱. استهلاک طبیعی: مثلاً بر اساس مسافتی که هر خودرویی طی می کند یا در اثر سایش لاستیک ها و سایر عوامل مربوط به استفاده از آن، خودروی مورد نظر ارزش خود را از دست می دهد.
۲. استهلاک در اثر کهنگی: گاهی ممکن است دارایی ها با مدل های جدید جایگزین گردند که در این صورت نیز ارزش خود را از دست می دهند. برای مثال خودروی مدل پارسال نسبت به مدل جدیدی که به بازار آمده است، ارزش کمتری دارد.

#۳ روش های تعیین استهلاك

روش های اصلی تعیین استهلاك چیست و بر چه پایه ای است؟

۱. استهلاك خط مستقیم: از ساده ترین و رایج ترین روش تعیین استهلاك مورد استفاده می توان استهلاك خط مستقیم را نام برد. در این روش با کاهش ارزش یک دارایی (قیمت دارایی که وقتی شرکتی دیگر به آن نیاز نداشته، می تواند بفروشد) از قیمت اصلی خرید و سپس تقسیم بر تعداد کل سال هایی که انتظار می رود دارایی مفیدی برای شرکت باشد، محاسبه می گردد. این روش موجب می گردد همان مقدار استهلاك به صورت یکسان بر دوره عمر مفید دارایی پخش شود.
۲. استهلاك کاهش توازن: این روش موجب تغییر مقدار استهلاكی که در طول زمان به وجود آمده، می شود. این نوع استهلاك برای دارایی هایی بسیار مفید واقع می شود که عموماً در سال های اولیه بیشتر ارزش خود را از دست می دهند و بعد از آن دچار استهلاك آهسته می گردند. از نمونه دارایی هایی که از روش استهلاك کاهش توازن بهره مند می گردد می توان تجهیزات کامپیوتری را نام برد. این روش درواقع استهلاك تشدید محسوب می گردد.
۳. استهلاك کل ارقام سال ها: نحوه محاسبه این روش به این صورت می باشد که بهای تمام شده کالای مورد نظر را از ارزش اسقاط آن کم کرده و در عمر مفید باقی مانده کالا ضرب و در نهایت تقسیم بر مجموع سال های عمر کالا می کنیم.

۴. استهلاك واحدهای تولید شده: این رویکرد مقدار فعالیتی که دارایی واقعا تجربه می کند، به حساب می آورد. مثلا در طول دورانی که از دارایی مورد نظر استفاده فراوانی می شود، نسبت استهلاك بالاتر و در دوران استفاده کم از آن دارایی نسبت استهلاك پایین تری را به حساب می آورد.

سه روش اول بر پایه زمان و چهارمین روش بر پایه مقدار استفاده فیزیکی از آن دارایی می باشند.

#۴ عوامل تعیین هزینه استهلاک چیست؟

از متغیرهای زیر برای محاسبه هزینه استهلاک دارایی ها استفاده می گردد:

۱. بهای تمام شده (واقعی)
۲. ارزش اقساط برآورد شده: مبالغی است که در زمان فروش یا تعویض یک دارایی و یا انصراف از کار آن دارایی عاید می شود. مثلا اگر براساس پیش بینی انجام شده دارایی ثابتی به قیمت تمام شده ۳ میلیون ریال بعد از پنج سال استفاده مستهلک شود، می توان به قیمت ۵۰۰ هزار ریال فروخت. این مبلغ را اقساط دارایی می گویند.
۳. عمر مفید برآورد شده: تعداد سال هایی است که پیش بینی می شود بتوان از دارایی مورد نظر استفاده کرد.

لازم به ذکر است که بهای تمام شده یک عامل و فاکتور واقعی و معین و ارزش اقساط و عمر مفید دو فاکتور برآوردی و تخمینی می باشد که برای برآورد و تخمین آن ها لازم است موارد زیر مورد توجه قرار گیرد:

- برای تعیین عمر مفید لازم است که به موارد زیر دقت گردد:

الف) چه کسانی از دارایی استفاده می کنند.

ب) دارایی همان گونه استفاده شود که در هنگام خرید مدنظر بوده است.

ج) برای تعمیر و نگهداری دارایی، برنامه شرکت و مؤسسه در زمان استفاده مشخص باشد.

برای برآورد ارزش اقساط نیز لازم است موارد زیر مورد توجه قرار گیرد:

الف) چه کسانی از دارایی ثابت استفاده می کنند.

ب) میزان استفاده از دارایی ثابت در حد ظرفیت آن باشد.